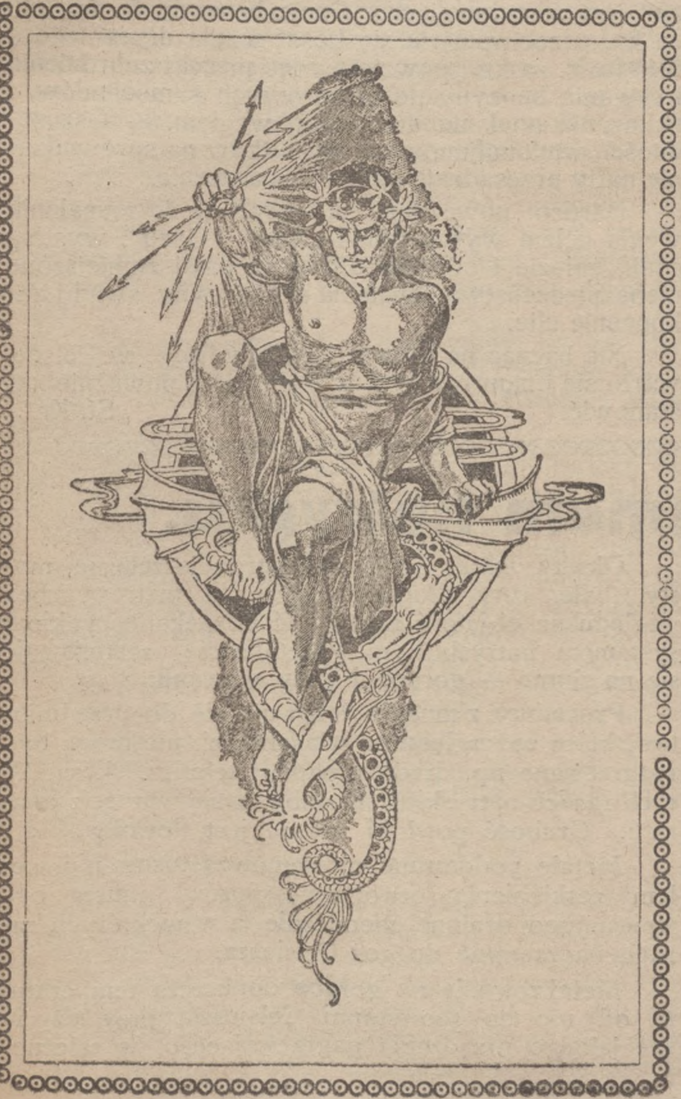
Nr. 5. Poznań, dnia 23 marca 1926.

DWUTYGODNIOWY DODATEK DO NR. 12 „RYNKU METALOWEGO I MASZYNOWEGO“
KU KRZEWIENIU POSTĘPU I TWÓRCZOŚCI W POLSKIM PRZEMYŚLE, OMAWIAJĄCY POSTĘPY, NOWOŚCI, PATENTY, WYNALAZKI KRAJOWE I ZAGRANICZNE ZE SZCZEGÓLNEM UWZGLĘDNIENIEM „ELEKTRO- I RADJOTECHNIKI“ ORAZ MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWYCH DLA POLSKI

Silnik typu inżyniera Bielawskiego powodujący przewrót w lotnictwie.

Po długoletnich mozolnych wysiłkach i niestrudzonej w cierpliwość uzbrojonej pracy doszedł rodak nasz p. inżynier A. Bielawski, mieszkający w Gnieźnie, do oczekiwania przekraczających rezultatów. Zbudował on ostatecznie spalinowy silnik o nadzwyczajnych wprost światowo - rekordowych zaletach, który niechybnie sprowadzi w lotnictwie znaczny przewrót, będąc zupełnie lekkim i odpornym na działanie osławionych „promieni śmierci“

Nowy silnik typu p. inż. Bielawskiego, pracuje na zasadzie dwusuwu, wywołując automatyczne samozapalenie mieszanki benzynowej, przez co **unika posługiwania iskrownikiem elektrycznym**, który nie jest zawsze pewny w działaniu i często staje się przyczyną „wysadzania“ silnika oraz zaprzestania pracy.

Ta zaleta silnika inż. Bielawskiego posiada olbrzymie znaczenie przedewszystkiem w dziedzinie lotnictwa, ponieważ samolot zaopatrzony w taki silnik **staje się absolutnie pewnym w locie i wcale niewrażliwym na t. zw. „promienie śmierci“.** Promienie te stosowane były podczas wojny światowej, a działając na iskrownik przy silniku samolotu, obezwładniały go, powodując tem samem przymusowe lądowanie na terenie nieprzyjacielskim.

Prócz powyższych zalet zanotować należy jeszcze i to, że **waga silnika jest rekordowo nikła,** a mianowicie: zbudowany **20-konny silnik waży za-**

ledwie 12 kg., zaś projektowany na 100 HP 25 kg. Ze względu na wspomnianą lekkość problemat śmigłowca (Helikoptera) stał się bardzo łatwym do rozstrzygnięcia. Tem samem przekreśla się nieodzowność olbrzymich lotnisk. Aparat bowiem z każdego miejsca może się podnieść i wzlecieć.

Wynalazca napotykał na drodze skonstruowania tegoż dzieła nowoczesnej techniki na bardzo poważne trudności:

Obojętność, a nawet wrogość czynników kompetentnych spowodowały znaczne opóźnienie realizacji wynalazku. Obecnie w pracowni w Gnieźnie odbywają się próby tego silnika i ostateczne wykończenie. Niezadługo będziemy mieli sposobność demonstrowania go publicznie.

Dla informacji dodać należy, iż silnik w masowej produkcji będzie bardzo tani i całkowicie możliwy do wykonania w Polsce.

Wynalazek p. inż. Bielawskiego — jak to już zaznaczyliśmy spowodować może przewrót w dziedzinie lotnictwa. Sądzić przeto należy że właściwe władze nasze rządowe zainteresują się bliżej tym wynalazkiem, czuwając nad tem, by eksploatowanie jego utrzymane zostało wyłącznie w kraju.

Z.

Węgiel drzewny przeciw benzynie.

Auto-gaz z węgla drzewnego jako niebezpieczny konkurent samochodów benzynowych.

Wojna dała światu możność oceny samochodów jako doniosłej wagi środka lokomocji. Tysiące tych wozów poruszanych siłą motorów benzynowych, przenosiły ambulanse, ciężary i wojsko z miejsca na miejsce, gdzie koleje nie miały dostępu. — Od tej pory benzyna stała się najpoważniejszym artykułem wytwarzającym siłę ruchu.

Dla państw, które nie posiadają własnych kopalni nafty, sprawa materjału uruchomiającego samochody stała się bardzo ważną. Francja pierwsza rozwiązała to zadanie pomyślnie. **Konkurentem nafty i benzyny stał się węgiel drzewny.**

Generator umieszczony na przodzie samochodu przez tlenie (a nie zupełne spalenie się) węgla drzewnego, wytwarza tak zwany **mniejwartościowy gaz**, czyli lotne rozprężliwe ciało, siłą którego obracają się koła. Skład gazu jest: trzydzieści procent tlenu oksydowego, jeden procent wodoru, dwa procent węglowodoru wydaje 1200 kalorji siły nagrzewającej, a przez podwyższoną kompresję, wydajność stale się wzmaga.

Pierwsze próby i urządzone wyścigi na linji **Paryż—Bruksela—Nancy—Paryż** 2000 klm. temi autobusami dały wspaniały wynik. — Francuskie pisma zawodowe uważają ten rezultat za bardzo dodatni.

Prowadzenie i obsługa jest znacznie uproszczona i łatwa.

Pod siedzeniem palacza umieszczone generatory mają minimalny rozmiar 60×60×100 centymetrów, waga nie przekracza 300—500, a odpadki zanieczyszczające mechanizm są znacznie mniejsze niż przy benzynie. — Poważne sfery techników uważają ten wynalazek za doniosły i rozpisały konkurs na umiejętne wypalanie węgla drzewnego.

Tania wytwórczość tego nazwanego **„Auto-Gazu“** jest zdumiewająca. Cenie benzyny fr. fr. 1,80 za kg. przeciwstawia się koszt węgla drzewnego o 0,40 fr. fr. za kg.; powzięto więc projekt zabronienia używania benzyny do ciężarowych samochodów, i nakazania opalania drzewnym węglem. — Oszczędności, wielomiljonowych wydatków na sprowadzanie nafty przesądzają sprawę ostatecznie.

Bardzo poważnemi są fakty, że do wypalania węgla celem wytwarzania „Auto - Gazu“, wystarczają gałęzie i odpadki drzewne, dalej zmniejszone niebezpieczeństwo zapalania się benzyny, swąd i zakopcenie ulic.

Nie bacząc na bogate źródła naftowe w Polsce, warto się i nam nad tym wynalazkiem poważnie zastanowić.

St. Kr.

Cynkowanie systemem natrysku.

Nowoczesna technika zyskuje w postępowaniu powlekania cynkiem wielkie zwycięstwo.

Wprowadza bowiem w lakierowaniu i pobielaniu naczyń kuchennych, form, drobnych artykułów i w innych dziedzinach przemysłu, zupełny przewrót. Dawny sposób powlekania metalem przez reakcję chemiczną jako drogi i utrudzający traci swą ważność.

Natryskowe pokrycia gwarantują mechaniczne zjednoczenie metali, które się przez nagrzewanie wzmaga. Gładkie powierzchnie są tu więcej oporne, przeto metale przed procedurą natryskową zaprawiane są przez nacieranie, przyczem próchno i rdza znika. Przybory i aparaty są łatwo przenośne, mogą być zastosowane do objętości przedmiotu podlegającego ocynkowaniu, nie ograniczając się jak dotąd rozmiarem wanny lub innego naczynia.

Okręty, statki, wielkie konstrukcje żelazne, mosty, hale, rury długości dziesięciu metrów, bez względu na objętość mogą być powlekane cynkiem systemem natryskowym. Metalizację zastosowuje się **na zimno — gorąco i przy spawaniu.**

Procedurę zimną zastosowuje się do przedmiotów, które ze względu na właściwości, nie mogą być rozgrzewane np. drzewo, papier, tektura, skóra. W tych razach natryskiwanie odbywa się wprost z aparatu. Grubość powłoki zawsze jest dowolna.

Metale poddawane mokremu zastosowaniu, celem zasklepienia otworków (porów) muszą być wpierw uodpornione chemicznie, a w niektórych razach nagrzewane do 50° Celsiusza.

Metalizowanie na gorąco dopuszcza temperaturę od 100 do 500 stopni Celsjusza, przy użyciu specjalnego urządzenia nagrzewającego, w zależno-

ści czy metalizacja ma się odbyć przedtem czy później. Przy ocynkowaniu masowych artykułów w maszynie rotacyjnej, aparat sam rozwodzi potrzebne ciepło. Tak samo postępuje się przy cynkowaniu żelaznych przedmiotów, a równomierne ustosunkowanie upraszcza całe postępowanie przez legaturę.

Przy spawaniu miejsca przeznaczone do szwejsowania zagrzewa się, a przez późniejsze dodatkowe nagrzewanie, obydwa metale zlewają się w całość. Wzmożone nagrzewanie zalewa szpary, szczerby jaknajdokładniej. Dla wzmocnienia spojeń, miejsca te skuwa się młotkiem, tak że przy nastrzyku na $^1/_{20}$ mm., przekręcanie, i zgięcie nie osłabi spojenia.

Modele gipsowe i inne, przy zużyciu, mogą być odnowione przez poddanie ich natryskom, i nietracą ostrych konturów. Ocynkowany papier używa się jako ochronę od tarcia przy opakowaniu kabli, kondensatorów — a przy zabezpieczeniu żelaznych podłóg okręgowych, od wpływów wód morskich dlatego powłoki te znalazły szerokie zastosowanie.

Naczynia mleczne i kuchenne oraz wiele innych przedmiotów zużywających się szybko — ocynkowane systemem natryskowym, okazały się o wiele trwalsze niż emaljowane.

Naprawa tychże odbywa się bez kolby lutowniczej — a ocynkowanie wewnętrzne długich rur, odbywa się przy pomocy dmuchawek rotacyjnych, siłą ścieśnionego powietrza.

Wielostronne i łatwe zastosowanie rokuje systemowi powlekania cynkiem i metalizacji świetne wyniki.

St. Kr.

Włoch Dal Ferno odkrył nowy minerał złotodajny.

Poszukiwacze złota mogą poszczycić się nowym sukcesem — nową zdobyczą. Z Italji płynie wieść, że inżynier Ludwik Dal Ferno odkrył nowy złotodajny minerał. Dotychczas z tego minerału często w Italji południowej spotykanego, dobywano tylko srebro.

Wynalazca przedstawił rządowi italskiemu obszerny memorjał, w którym uzasadnia i udowadnia swoje tezy i projekty. Odkryciu Dal Ferno przypisują w Italji wielkie znaczenie, które nietylko przynieść może naukowe korzyści Italji, ale oddać jej także niepospolite usługi gospodarcze. Szczegóły memorjału Dal Ferno są trzymane w ścisłej tajemnicy. Wynalazca jednak i eksperci, powołani do badania i sprawdzenia wręczonego władzom rząd. memorjału, są zdania, że to nowe odkrycie przyczyni się w znacznej mierze do powiększ. zasobów złota w Europie, i że zdoła uzupełnić brak tegoż, spowodowany wywozem dużych ilości tego szlachetnego metalu do Ameryki w przeciągu ostatnich dziesięciu lat.

Zapyta tu niejeden zaciekawiony, ile też złota mamy na całym świecie i w jakich działach korzystają z niego poszczególne części świata i różne państwa.

Statystyczne zestawienie waszyngtońskiego Ministerstwa Finansów podaje w tej sprawe ciekawe szczegóły. Wedle jego danych, ogólny zapas złota na świecie przedstawia wartość jednego miljarda ośmiuset czterdziestu dwóch miljonów funtów szterlingów. Trzeba przyznać, że cyfra ta wydaje się stosunkowo niską. Z zeznań ludzi współczesnych wynika, że w końcu piętnastego wieku, za czasów odkrycia Ameryki, Stary i Nowy Świat posiadał złoto w wartości trzech miljardów dziewięciuset sześćdziesięciu pięciu miljonów. Stan ten był niezmieniony do 1913 roku. Między tą datą a epoką powojenną zachodzi więc ogromna różnica blisko dwóch miljardów funtów.

Gdzie podziało się więc złoto?

Część, blisko połowa została przerobiona na różne klejnoty. Druga połowa leży w sztabach złotych. lub monetach w szafach bogaczy i kasach wertheimowskich, usuwając się od wszelkiej kontroli. Finansista, amerykański Mac Coy, dyrektor banku państwa w Waszyngtonie przypuszcza, że w rękach bogaczy Stanów Zjednoczonych znajduje się złoto wartości około czterdziestu pięciu miljonów funtów szterlingów. Trzymają oni przeważnie swoje skarby w domu nie mając zaufania do instytucyj finansowych. Ta ilość złota znajduje się w miastach amerykańskich, na wsi zaś chłopi mają schowanych około dwudziestu pięciu miljonów funtów, przeważnie w monetach. Więcej znacznie złota schowanego jest w Azji.

W Indjach niema chyba zamożniejszej rodziny, któraby nie posiadała pewnej ilości sztab złotych. Skarb przechodzi tam z ojca na syna, a często się zdarza, iż ludzie nie rozporządzający innemi dobrami, raczej sobie wszystkiego odmawiają, złota zaś pozbyć się nie chcą. Jeden z indyjskich maharadżów kazał sobie zrobić stół i cztery masywne krzesła ze złota. Wartość tych mebelków wynosiła miljon funtów. Wiadomo, że różne bóstwa i pagody w Indjach robione są z czystego złota. Wartość ich, jak również złota przechowywanego przez mnichów w Indjach jest ogromna. Ponieważ zaś ani europejczyk ani amerykanie nie mają do tych miejsc dostępu, nieznaną jest ilość przechowywanego tam złota.

Złoto w sztabach znalezione przez graniczną i celną policję u różnych szmuglerów w ostatnich dziesięciu latach oceniają na 4 miljony funtów. Brak wiadomości, wiele złota posiada ludność w Transwalu. Ludność w Anglji przyzwyczaiła się w czasie wojny do zbierania i chowania złota, którego wartość wedle oceny fachowców wynosi w Anglji około trzech miljonów funtów.

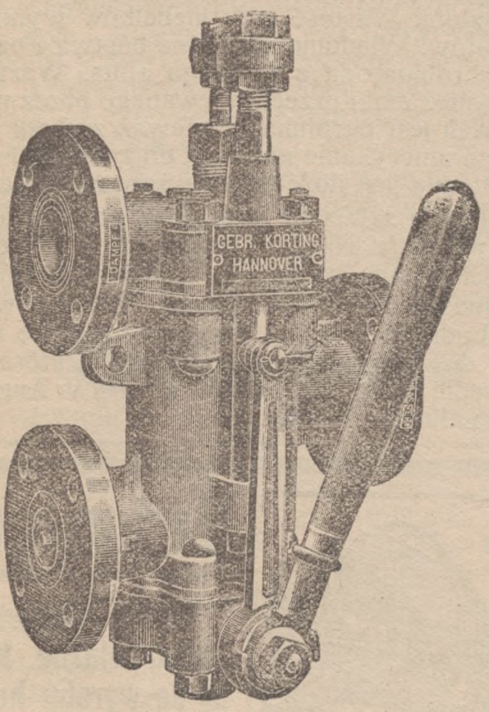
W.

Przyrządy smoczkowe *).

Mimo wielostronności użytkowej przyrządów smoczkowych, odpowiadających rozlicznym potrzebom i stosowanych w najrozmaitszych dziedzinach produkcyjnych, mało jest znanem, co pod zbiorową nazwą „przyrządy smoczkowe" rozumieć należy. Wskutek stosowania przyrządów smoczkowych przy kotłach parowych, maszynach parowych, w hutach żelaza i stali, dalej w górnictwie, hutnictwie, fabrykach chemicznych, cukrowniach, browarach, fabrykach papieru, wytwórniach wyrobów tytoniowych i t. d. zrozumiałem jest, że w zależności od właściwego celu użytkowego, zmienia się zewnętrzna forma tychże przyrządów.

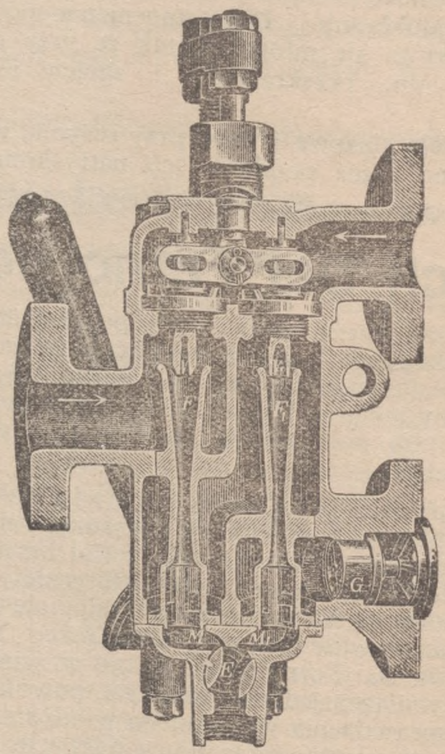
Zadaniem wspomnianych przyrządów jest, przez strumieniem pod pewnym naciskiem wytryskujący płyn, parę, gaz, pobudzać i zwiększać działanie innych czynników. Brak jakichkolwiek bądź części ruchomych w przyrządach smoczkowych zalicza się do głównych ich zalet, powoduje bardzo minimalne zużycie, zwiększa natomiast ich trwałość i zapewnia niezawodne wprost działanie. Koszta nabycia są znacznie mniejszemi w stosunku do podobnych innych urządzeń.

Zasadę budowania przyrządów smoczkowych ujął teoretycznie i praktycznie wynalazca Ernst Körting, odkąd przyrządy te w stworzonych przez niego zakładach produkcyjnych w Körtingsdorf pod Hanowerem, stale ulepszane, doprowadzono do najwyższej doskonałości technicznej. Zacządkiem ich był wynaleziony w roku 1871, Körtinga injektor. Już w pięć lat potem, w roku 1876 skonstruowano podwójny injektor Körtinga, zwany także injektorem uniwersalnym, który przez zastosowanie systemu dwu-

Injektor uniwersalny.

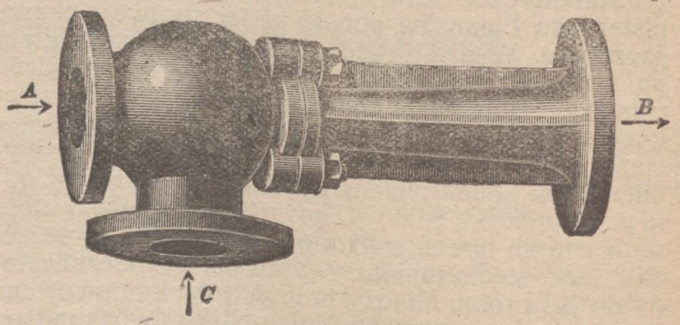
dyszakowego udoskonalono do tego stopnia, że uniwersalny ten przyrząd do dnia dzisiejszego nie wyparto żadną inną konstrukcją. Przez smoczek uniwersalny stworzono dla kotłów parowych prosty, tani a przytem niezawodnie działający, pomocniczy przyrząd zasilający. Obsługa jego jest również b. prostą dzięki jedynemu w swym rodzaju połączeniu kurka rozruchowego z parowemi wentylami rozruchowemi, jakich to zalet nie spotykamy przy innych fabrykatach.

Przekrój injektora uniwersalnego.

W ostatnim czasie wprowadzono dla kotłów wszystkich systemów również przy parowozach, lokomobilach i na parowcach, gdzie woda zasilająca podlega niestałym i silniejszym wstrząśnieniom, specjalne injektory körtingowskie jednodyszakowego systemu i to ssące i niessące.

Ze specjalnych przyrządów smoczkowych wyszczególnić należy smoczki parowe, lub elewatory,

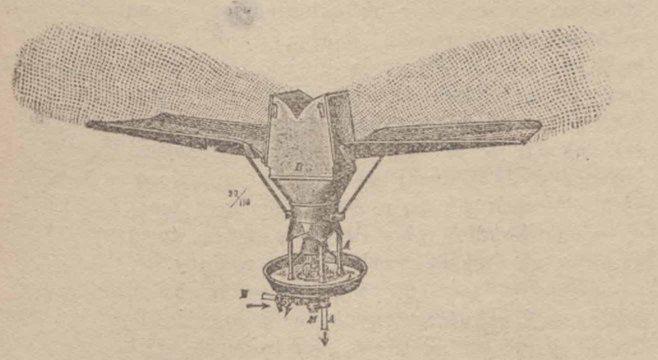
Elewator.

wyrównacze temperatury kotłów parowych, pompy piaskowe, parowe sikawki, kondensatory, pompy głębokostudzienne, różnego rodzaju aparaty i przyrządy pneumatyczne, ekshaustory i t. d. Ściśle z grupą przyrządów smoczkowych spokrewnionemi są również aparaty i urządzenia do rozpylania płynu (rozpylacze). W tym celu skonstruowano tak zwaną dyszę spiralną, którą wytwarza się w najróżniej-

*) Strahlapparate.

szych odmianach aż do najdelikatniejszego strumienia rozpylnego. Rozpylacze typu körtingowskiego zaprowadziły się szybko, znajdując zastosowanie w licznych zakładach i przedsiębiorstwach.

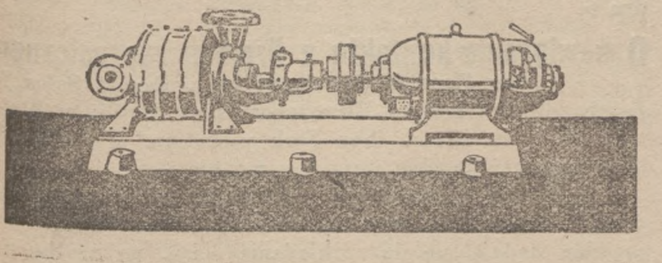
Przed około 40 laty wprowadzono urządzenia do nawilżania, oparte również na omawianym systemie, które spotykamy w przędzalniach, tkalniach, wogóle fabrykach włókienniczych, również w niciarniach, fabrykach wyrobów tytoniowych i t. d. Na podstawie długoletnich doświadczeń i stopniowych ulepszeń powstał w tym zakresie specjalny, patentem w różnych krajach chroniony körtingowski pneumatyczny system nawilżania, będący cennym środkiem pomocniczym w uszlachetnianiu fabryka-

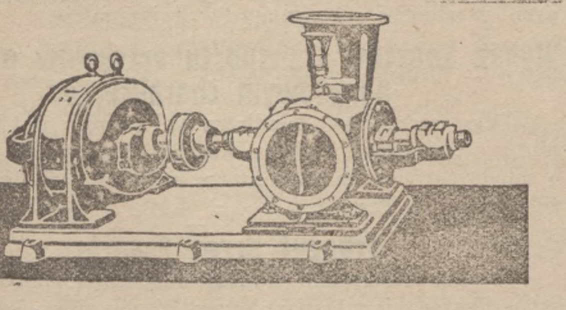
Pneumatyczny przyrząd nawilżania (Rozpylacz).

tów włókienniczych. Przez odpowiednio skonstruowane dysze i z pomocą zgęszczonego powietrza następuje tak delikatne rozpylenie wody, że najmniejsza nie ujawni się kropelka. Pneumatycznem urządzeniem nawilżania możliwe jest o każdej temperaturze nasycić powietrze danego lokalu taką ilością pyłu wilgotnego, jak tego wymaga dany proces produkcyjny.

Posiadamy także nowoczesnego typu körtingowskie rozpylarnie dla nawilżania dekstryny, do produkcji proszku mlecznego, białka, proszku mydlanego i t. d.

Pompa odśrodkowa.

Pompa odśrodkowa.

Wynalazca i konstruktor przyrządów smoczkowych Körting, po 20-letnich doświadczeniach i próbach, zbudował w roku 1891 nowego typu kondensator. Aparat ten dla charakterystycznych swych cech doskonałości wprowadzono wkrótce przy maszynach parowych w miejsce próżniowej pompy kondensacyjnej. Pierwszy kondensator Körtinga był jednostrumienicowy i później dopiero powstały słynne, wielostrumienicowe kondensatory do uzyskiwania najwyższej próżni powietrznej. Aparaty te rozpowszechniły się szeroko w różnych krajach europejskich, znajdując przedewszystkiem zastosowanie przy turbinach parowych.

Pośród maszyn do zamulania podsadzką płynną w górnictwie przyznać trzeba, że körtingowski Monitor jest bodaj dla tych celów najodpowiedniejszą maszyną o niezmiernie silnym strumieniu. Monitor nietylko w górnictwie lecz używanym bywa również przy wydobywaniu torfu i to specjalnie do odrywania oraz spłukiwania torfu na trudno dostępnych moczarach.

Gdy około 1880 roku poczęto kotły parowe zaopatrywać w paleniska ropne, wystąpił Körting ze swym odśrodkowym systemem paleniska ropnego, który niebawem zdobył wszechświatową sławę i w paleniska te zaopatrzono okręty marynarki niemieckiej i częściowo rosyjskiej, a także wiele okrętów handlowych uzbrojono w tę nową zdobycz. Dla kotłów z rurą płomienną prawie równocześnie pojawiły się na rynku körtingowskie odśrodkowe paleniska ropne z przyrządem smoczkowym. Paleniska te nadają się również dla statków rzecznych. W nowszym czasie paleniska ropne stosuje się również jako dodatkowe paleniska, jeżeli do napalania używa się węgli lichszego gatunku.

Warto tu, omawiając przyrządy smoczkowe, wspomnieć jeszcze o specjalnych palnikach ropnych dla nagrzewania pieców przemysłow. wszelkiego systemu, wytwarzanych w najróżniejszych typach. Również do kategorji tych aparatów zaliczamy pneumatyczne hamulce, zastosowane niemal na wszystkich kolejach, dalej wentylatory powietrzne i wodne (rozpylacze) dla ochładzania i odświeżania powietrza w lokalach fabrycznych, kopalniach i t. d.

Pompa tętnicza (Pulsometr).

Wroku 1880 ukazały się pompy tętnicze (Pulsometry) Körtinga, a choć elektryfikacja zakładów przemysłowych powoli je wypiera, mimo tego, w wypadkach specjalnych potrzeb jak przy budowie kanałów, szybów górniczych, dróg kolejowych spełniają one swoje zadanie. L. P.

N. B. — Wszelkiemi bliższemi informacjami co do fabryki wytwarzającej powyższe przyrządy służy administracja wydawnictwa.

IMPORT EKSPORT

Możliwość zbytu żelaza na rynku rumuńskim.

Duże możliwości eksportowe dla wszelkich artykułów żelaznych przedstawia rynek rumuński, zwłaszcza zaś poszukiwane jest żelazo potrzebne do kucia koni. Najczęściej używane rozmiary sztab przedstawiają się, jak następuje: szerokość 16—24 mm, grubość 10 mm na kopyta przednie i 13 mm na kopyta tylne. Długość sztab 240—320 mm. Najbardziej cenione jest żelazo czechosłowackie, mniej spotykane w użyciu żelazo belgijskie. Roczna konsumcja wynosi ca 60 wagonów rocznie. Rynek rumuński wykazuje poważne zapotrzebowanie na kamienie młyńskie z piaskowca. Rozmiary są następujące: średnica 20—230 cm, grubość 50—560 cm. Ceny detaliczne wynoszą 7—8 lei za 1 kg.

Jak należy postępować w stosunkach handlowych z Irlandją?

W nawiązywaniu stosunków handlowych z Irlandją zaleca się postępowanie według pewnego systemu ze względu na konserwatywne zapatrywania Irlandczyków i nieufność do nowych dostawców. Przedewszystkiem ważną rzeczą jest prowadzenie korespondencji wyłącznie w języku angielskim. Na wszelkie otrzymywane zapytania należy odpowiadać możliwie jaknajszybciej, ponieważ sumienne postępowanie w stosunkach handlowych jest bardzo cenione. Ceny najl. kalkulować Cif port irlandzki, posługując się przy podawaniu ciężaru, długości itp. miarami angielskiemi. Wszelkie transakcje sprzedaży udają się najlepiej za pomocą oddawania towarów na konsygnację miejscowym agentom po uprzedniem przekonaniu się o ich solidności i odpowiedzialności. Warunki zapłaty winny być identyczne z przyznawanemi przez angielskie firmy, a mianowicie zapłata gotówką w Dublinie po otrzymaniu dokumentów lub po otrzymaniu towaru. W handlu detalicznym lub przy dostawie artykułów galanteryjnych (articles de nouveautés) przyznaje się kredyt 30—90 dniowy, licząc od chwili wydania towaru. Weksle są zupełnie nieznane.

Jeszcze o imporcie towarów zakazanych z Niemiec.

Często jeszcze zachodzą wypadki, że firmy nie orjentując się w obowiązujących rozporządzeniach zwracają się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, bądź za pośrednictwem tut. Izb Handlowych, bądź też bezpośrednio o pozwolenia na przywóz do Polski towarów niemieckich. Wobec tego Izba Przemysłowo-Handlowa w Grudziądzu celem uniknięcia nieporozumień, a także zbędnych kosztów niniejszem podaje do wiadomości, że towary wyszczególnione w Dziennikach Ustaw Nr. 81/24 i 102/25 a mianowicie: cukierki, konfitury, serki owocowe, galaretki, proszki, pastylki z cukrem, owoce w likierach, araku i konjaku, czekolada i kakao z cukrem, marmolady i powidła z owoców i jagód, soki owocowe, arak, rum, konjak, śliwowica i inne wódki, likiery i nalewki, wina winogronowe, owocowe i jagodowe, sery wykwintne, ostrygi, raki homary, krewetki, ślimaki itp. sztuczne przetwory słodzące, kosmetyki i pachnidła, wyroby perfumeryjne i kosmetyczne, zawierające alkohol, następnie ziemniaki, kapusta, owoce, pomarańcze i mandaryuki, winogrona świeże, ananasy świeże, owoce i jagody suszone i suche, kapary, oliwki zielone i czarne, chleb świętojański, orzechy, pasztety i przyprawy, ryby i kawior, futra, obuwie skórzane lakierowane, zamszowe, skóry na obuwie, rośliny żyjące, kwiaty, liście i wyroby z nich, kamienie szlachetne, porcelana, lustra i szyby lustrzane, wody aromatyczne bez spirytusu, mydła toaletowe, wyroby ze złota i srebra, fortepjany, pianina, harfy i gramofony, samochody osobowe, cyklonetki, motocykle, karty do gry, tkaniny bawełniane, tkaniny meblowe, aksamit, plusz, tkaniny lniane, konopne i inne, obrusy, serwetki itd., chusteczki jedwabne i półjedwabne, kaszmiry prawdziwe, dywany wełniane, wyroby szmuklerskie, koronki i hafty, odzież, kapelusze, parasole, guziki i spinki, pióra, ozdobne i sztuczne kwiaty, wieczka szklane, wyroby galanteryjne — są bezwzględnie zakazane do przywozu i nie mogą podlegać jakimkolwiekbądź wyjątkom. Przywóz towarów z Niemiec wyszczególnionych w dziennikach Ustaw 61 i 69/25 może być w wyjątkowych wypadkach przyjęty pod uwagę, mianowicie, jeżeli chodzi o towary inwestycyjne (części maszyn, półfabrykaty do dalszej przeróbki), przywożone w niewielkich ilościach na potrzeby przemysłu, lecz nie na skład w celach handlowych. Przywóz zatem towarów w celach handlowych jest bezwzględnie zabroniony.

Przywóz towarów nie niemieckiego pochodzenia powinien być uskuteczniony bezpośrednio do Polski z danego kraju, a nie ze składów, znajdujących się na terytorjum Niemiec lub w portach niemieckich. Zwracamy zatem uwagę, że transporty, idące z portów niemieckich, a zawierające wyżej podany towar, nie są dopuszczane do wolnego obrotu, chociażby towary te były pochodzenia nie niemieckiego.

Ułatwienia Węgier w sprawie świadectwa pochodz.

Izba Handlowa Polsko - Węgierska podaje do wiadomości swych członków i zainteresowanych instytucyj gospodarczych, że na zasadzie rozporządzenia oficjalnego z Budapesztu, świadectwa pochodzenia towarów, wydawane przez instytucje polskie, nie potrzebują już być legalizowane w Poselstwie Królewsko - Węgierskiem, wystarcza natomiast zupełnie odnośne poświadczenie Izby. Dzięki temu eksporterzy polscy oszczędzają ogromnie na kosztach odnośnych opłat, — gdyż taryfa opłat pobieranych przez Izbę jest minimalna. — Siedziba Izby Polsko - Węgierskiej jest — Warszawa, Ludna 9.

O nawiązanie kontaktu z firmami zagranicznemi.

— **Firma Maas & Sonneborn Inc., Export Sales Ma**nagers of Automotive Equipmont, Fisk Building, Broadway at 57 th Street, New-York poszukuje przedstawicielstwa na amerykańskie instalacje techniczne.

— **Przemysł węgierski kamieniołomów i marmurów** pragnie eksportować swe produkty do Polski. Marmury węgierskie nadają się do wykładania ścian, na rzeźby itp., szczególniej marmur różowy i żółty. IzbaHandlowa Polsko-Węgierska w Warszawie. Ludna 9 służy zainteresowanym wszelkiemi szczegółami w tej sprawie.

Wykaz kosztów transportu artykułów o międzynarodowym charakterze.

Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu jest w posiadaniu szczegółowego wykazu kosztów transportu artykułów o międzynarodowym charakterze na głównych linjach kolei żelaznych we Francji.

Tranzyt przez Francję.

Władze francuskie wydały rozporządzenie, mocą którego zakazany jest tranzyt przez Francję towarów pochodzenia „zagranicznego, a opatrzonych w napisy francuskie np. „qualité extra fine", „crayon dessin" etc. Umieszczanie podobnych napisów dozwolone jest jedynie w wypadkach, gdy dane przedsiębiorstwo posiada we Francji filję, wytwarzającą te same artykuły, lub też zakład, gdzie z nadesłanych półfabrykatów produkowane są wyroby gotowe.

Drobne wiadomości

Automatycznie działający totalizator.

Na francuskich torach wyścigowych, na których rozpoczął się już sezon sportowy, zaprowadzono ciekawą nowość. Nowość ta, stosowana już na torach australijskich, polega na tem, że umieszczona w miejscu widocznem wielka tablica wykazuje stawki postawione na każdego z koni, biorącego udział w danym wyścigu, jak również ogólną sumę tych stawek. — Działający automatycznie, przy pomocy elektryczności, przyrząd ten rejestruje stawki z niesłychaną szybkością. Z chwilą startu, starter lub też inna, wyznaczona do tego osoba, powstrzymuje momentalnie przez naciśnięcie guzika, działanie owego automatycznego totalizatora.

W ten sposób, już obecnie mogą zwolennicy wyścigów we Francji wiedzieć przy każdym biegu, nie czekając na jego wynik, wiele na danego konia postawiono stawek po 5, 10, 20 itd. franków i wiele wynosi suma tych stawek.

Aparat radjofoniczny, dla którego zbyteczną jest antena.

Jak donoszą pisma angielskie, jeden z najwybitniejszych wynalazców w Anglji Shannon zademonstrował obecnie z wielkim sukcesem radjotelefoniczny aparat, który, działając bez jakichkolwiek anten, posiada następujące zalety: — można go przenosić z łatwością, gdyż wszelkie urządzenia nadawcze i odbiorcze zamyka się w jednej skrzynce. Najbliższe nawet sąsiedztwo innych fal elektrycznych nie ma na ten aparat żadnego wpływu, a zatem nie przeszkadza w rozmowie. Ponadto aparat ten można włączyć do każdego przenośnego telefonu i abonamenci aparatów telefonicznych mogą rozmawiać nawet z pasażerami okrętów. — Próby dokonane na odległość 10—70 mil morskich pomiędzy wyspą a jednym z parowców, dały jak najlepsze wyniki. Zasady, na których oparta jest konstrukcja tego aparatu, różnią się całkiem od zasad konstrukcji obecnie używanych radjo - aparatów.

Ruchoma wystawa w samochodzie.

W Stanach Zjednoczonych niektóre wielkie firmy towarowe dla zareklamowania swych towarów po całym kraju, wprowadziły wielkie samochody z urządzeniem sklepowem wewnątrz z przedziałami dla różnych towarów, uporządkowanych podług gatunków i cen. Inowacja ta ma tę dogodność, że oszczędza podróżującemu koszt i czas na przewóz do kolei i z kolei do hotelu. W sklepie - samochodzie towary zajmują większą połowę miejsca, reszta przeznaczona jest na mieszkanie, a więc na składane łóżko, biurko z maszyną do pisania, piec do gotowania i ogrzewania, fotele itp. wygody.

Przewrót w dziedzinie fotograficznej.

Pewien inżynier z Południowej Afryki dokonał rzekomo wynalazku polegającego na fotografowaniu bez kliszy. Zdjęcia robione są odrazu na bardzo czułym papierze. — Obraz sceny na ulicy zdjęty był w przeciągu trzech minut 15 sekund i mógł być natychmiast skopjowany. — Wynalazek spowodować ma potanienie fotografji o 75 procent.

Patenty - Znaki ochronne - Wzory zdobnicze - Znaki towarowe

Wyciągi z „Wiadomości Urzędu Patentowego".

Patenty na wynalazki.

Udzielenie

Tłustym drukiem oznaczono numer patentu. Cyfry i litery przed numerem patentu oznaczają klasę, podklasę i grupę, do której zaliczono wynalazek. Następnie kolejno są umieszczone: nazwisko właściciela patentu; tytuł wynalazku; data zgłoszenia; po skrócie „Pierwsz.", który oznacza pierwszeństwo ze zgłoszenia w jednym z krajów, należących do Konwencji Związkowej Paryskiej, data zgłoszenia zagranicznego i w nawiasie kraj, gdzie zgłoszenia dokonano; data udzielenia patentu.

$47c_{10}$ **2664.** Wawrzyniec Kuczma (Poznań Polska). Koło pasowe sprzęgłowe. 27. 7. 1920. Udzielono 6. 8. 1925.

$47h_{21}$ **2775.** Stanisław Michałowski (Gostyń, Polska) i Georg Gustavus (Swarzędź, Polska). — Przystawka napędna o ruchu naprzód i wstecz. 26. 8. 1920. Udzielono 5. 9. 1925.

$68a_{83}$ **2642.** Stanisław Szepietowski (Warszawa, Polska). Klucz z otworem w trzonie nawylot. 3. 1. 1922. Udzielono 31. 7. 1925.

$68a_{87}$ **2767.** Ferropol Tow. z o. p. (Poznań, Polska). Zabezpieczona zasuwa do drzwi. 20. 9. 1921. Udzielono 5. 9. 1925.

$68a_{101}$ **2641.** Jan Kaczyński, Jan Makuch i Teodor Pianowski (Warszawa, Polska). Kłódka. 12. 9. 1921. Udzielono 31. 7. 1925.

$68a_{103}$ **2653.** Stanisław Szepietowski (Warszawa, Polska). Kłódka. 1. 12. 1921. Udzielono 31 7. 1925.

$68a_{105}$ **2778.** Mark Knoroz (Warszawa, Polska). Kłódka o zatrzymach okrągłych. 26. 8. 1922. Udzielono 5. 9. 1925.

$68b_1$ **2606.** Kazimierz Sommerfeld (Poznań, Polska). Zamek zabezpieczony. 22. 5. 1922. Udzielono 25. 7. 1925.

69_{18} **2707.** Franciszek Michalik (Tarnowskie Góry, Polska), Franz Schwarz (Lubliniec, Polska) i Cyryl Strzelczyk (Tarnowskie Góry, Polska). — Sposób przymocowania łyżek, widelców, ostrzy noży i tym podobnych narzędzi stołowych do trzonków metalowych. 30. 4. 1924. Udzielono 26. 8 1925.

$85b_1$ **2679.** Tomasz Józef Piotrowski i Tomasz Dziubek (Częstochowa, Polska). Sposób przeciwdziałania tworzeniu się kamienia kotłowego w kotłach parowych. 3. 9. 1921. Udzielono 28. 7. 1925.

$87b_6$ **2628.** Władysław Gajewski (Warszawa, Polska). Narzędzie do plombowania wagonów kolejowych (plombownica). 20. 10. 1924. Udzielono 28. 7. 1925.

$12e_4$ **2299.** Wacław Paszkowski (Warszawa, Polska). Przyrząd do mieszania ciał sypkich i cieczy. 1. 9. 1923. Udzielono 22. 6. 1925.

$12o_{20}$ **2273.** Józef Gruszkiewicz (Lwów, Polska). Sposób otrzymywania i wydzielania sulfokwasów naftowych. 7. 10. 1922. Udzielono 18. 6. 1925.

$13a_{26}$ **2332.** Ludwik Dyduch (Kraków, Polska). System rur do łączenia górnego kotła z dolnym. 4. 2. 1921. Pierwsz. 3. 4. 1914 (Austrja). Udzielono 26. 6. 1925.

$18c_6$ **2389.** Eugenjusz Freund (Szopienice, Górny Śląsk, Polska). Ulepszony garnek żelazny do żarzenia drutów żelaznych i innych metalowych. 15. 2. 1924. Udzielono 4. 7. 1925.

Wzory.

Rejestracja wzorów użytkowych i zdobniczych.

(Po numerze rejestru umieszczona jest w nawiasie data rejestracji, zaś w końcu podana jest data zgłoszenia).

Wzory użytkowe.

Nr. 313 (15. 9. 1925). Bronisław Ledworuski, Szamotuły (Polska). Pierścień uszczelniający. 17. 2. 1925.

Nr. 315 (18. 9. 1925). Aleksander Bilut, Krosno (Polska). Pulpit z rysownicą. 26. 8. 1925.

Nr. 245 (17. 6. 1925). Erwin Seifert, Środa (Polska). Elektryczna lampka z obsadą zaopatrzoną w tulejkę, sprężyście zaciskającą się na pasku biegunowym. 30. 4. 1925.

Nr. 246 (19. 6. 1925). Firma Berliner Trocken — Feuerlöscher Ges. m. b. H. w Berlinie (Niemcy). Gaśnica sucha. 10. 6. 1925.

Nr. 247 (24. 6. 1925). Walerjan Kuropatwiński, Częstochowa (Polska). Hipsometr do map plastycznych. 24. 11. 1924.

Nr. 251 (24. 6. 1925). Teodor Jankowski, Poznań (Polska). Przyrząd do kitowania okien. 13. 2. 1925.

Nr. 252 (24. 6. 1925). Firma Kubś et Gogołkiewicz, fabryka wyrobów z miedzi i mosiądzu, Poznań (Polska). Urządzenie do nastawiania tłoków rozlewaczek uniwersalnych. 27. 4. 1925.

Nr. 253 (24. 6. 1925). Szczepan Mędrzecki, Warszawa (Polska). Rozwieracz pyska zwierząt. 28. 4. 1925.

Nr. 254 (24. 6. 1925). Firma T-wo Eugenjusz Hebda i S-ka. Warszawa (Polska). Muchołapka. 4. 6. 1925.

Nr. 255 (27. 6. 1925). Emma Kruze, Warszawa (Polska). Umywalka w kształcie biurka. 18. 12. 1924.

Nr. 258 (27. 6. 1925). Srul Rakower,, Warszawa (Polska). Zapięcie do stylp. 16. 6. 1925.

Z wiedzy i praktyki

Zabarwianie skór dla samochodów i powozów.

Kolor obić samochodowych skórzanych po za gustem podlega często upodobaniom. Szczególnie jasno - żółte skóry i odcienie, nie bacząc na odpowiedniość do zewnętrznego koloru samochodu, tracą coraz bardziej na wziętości. — Aby temu zapobiec zabarwiają jasno — żółte a nawet czarne skóry dla efektu innemi kolorami.

Przez rozpuszczony szelak z przyprawą farb anilinowych i mydła wytwarza się z przegotowania na gorąco płyn, którym pociąga się pędzlem skórę, albo też przez natryskiwanie strzykawką, wydostajemy żądane odcienie a nawet pasy. — Skóra pociągnięta farbą, nie może być składana i musi dobrze wyschnąć w ciepłem miejscu. — Aby skórę poczernić, używa się barwnika nigrozyny, dodając go do powyższej mieszaniny. Przed użyciem należy spróbować na papierze lub na odwrotnej stronie skóry, czy kolor wyszedł odpowiedni.

Kr.

Sposób wzmacniania gipsu.

Dla wzmocnienia masy gipsowej służy cały szereg chemicznych substancyj, jak naprzykład: wapno niegaszone, ałun, siarkan potasowy, cynk potasowy, boraks, sól potasowo-sodowa kwasu winnego i t. p.

Przy pomocy **wapna niegaszonego** gips wzmacnia się w sposób następujący.

Białe wapno (tłuste) rozciera się na drobny pył i dosypuje w stosunku 1 do 10 części (według wagi) gipsu.

Sproszkowane gips i wapno muszą być jaknajdokładniej zmieszane, ażeby otrzymać zupełnie jednolitą masę.

Wapienny gips przed użyciem powinno się trzymać w zamkniętem, szklannem naczyniu, bowiem wapno łatwo się łączy z dwutlenkiem węgla (kwas węglowy — CO_2), znajdującym się w pewnych ilościach w powietrzu.

Zrobione z wapiennego gipsu przedmioty, dzięki właśnie znajdującemu się w powietrzu dwutlenkowi węgla nabywają po kilku miesiącach większej twardości i są o wiele mocniejsze od zwykłych odlewów gipsowych.

W danym wypadku wapno, łącząc się z kwasem węglowym, wytwarza kredę ($Ca\,CO_3$) według reakcji:

$$Ca\,(OH)_2 + CO_2 = Ca\,CO_3 + H_2O$$

O ile będzie się rozchodziło a trwałe naniesienie gipsu na metalowe przedmioty, wtenczas należy użyć specjalnej masy, która bardzo prędko schnie i posiada znaczną twardość i moc.

40 gramów bieli cynkowej i 40 gramów kredy sproszkowanej miesza się razem do otrzymania jednolitego proszku, poczem do mieszaniny tej dodaje się rozpuszczalnego szkła sodowego. Masa ta powinna być przyrządzoną przed samem użyciem. Jak widzimy, nie zawiera ona wcale gipsu.

Ab.

Czcionkami drukarni „Kupca" w Poznaniu, ulica Wielka nr. 10

Za redakcję odpowiada: Artur Gustowski.

Nakładem: Towarzystwa Wydawn. „Kupiec".